

Maria Gunther: Tal på March for Science 2017

Talare

Maria Gunther
Veterenskapsjournalist

Datum

22 april 2017

Omständigheter

Efter att Donald Trumps regering förhållit sig vetenskapsförnekande i frågan om klimatförändringar anordnades marscher i över 600 städer. Dessa syftade till att uppmärksamma hur viktigt det är att lagstiftning grundas på vetenskaplig evidens. I Sverige hölls aktiviteter kopplade till rörelsen i Stockholm, Göteborg, Uppsala, Umeå och Luleå.

Jag har ett ärr mitt på min vänstra överarm. Det är inte vackert, men det gör mig glad varje gång jag ser det. Det är ärrret efter smittkoppsvaccinet jag fick som barn.

Smittkoppsviruset är ju utrotat sedan 1980, så skyddet behöver jag inte längre. Men för mig ger ärrret en daglig påminnelse om vad vetenskapen har gjort för oss.

Smittkoppor var en vidrig sjukdom, som följde människan i mer än 3.000 år. Minst 300 miljoner människor har viruset dödat, och de överlevande kunde bli döva, blinda och vanställda. Ända tills den brittiske läkaren Edward Jenner ympade en åttaårig pojke med en kokoppa den 14 maj 1796, i världens första vaccination.

Mindre än 200 år senare blev alltså smittkoppor den första sjukdomen vi helt och hållet har lyckats att utrota. Och jag har ett vittnesmål om allt detta inristat på bara huden på min vänstra arm.

Alla vi som står här i dag är framgångshistorier för vetenskapen. Vi har inte dött i smittkoppor eller i lunginflammation. När vi föddes kom inte förlossningsläkaren direkt från en obduktion utan att ha spritat händerna först.

Ni hör mig tack vare högtalarsystemet.

Och är man lika kass på att hitta som jag kanske man fick använda gps:en på sin mobil för att ta sig hit. Och gps:en skulle inte fungera om inte den unge Albert

Einstein hade suttit på patentkontoret i Bern för mer än 100 år sedan och funderat på vad det egentligen skulle innebära om ljushastigheten är den samma i alla referenssystem.

Twitterar ni härifrån går det tack vare att partikelfysikerna på Cern i Genève behövde ett enkelt sätt att dela data med varandra och därför uppfann http-protokollet, och därmed world wide web.

Visst är det lätt att älska vetenskapen?

Jag som är vetenskapsjournalist har också lätt att älska mitt jobb. Det är mitt jobb att berätta de här historierna. Det är mitt jobb att följa forskningsfronten på alla håll, och att göra torra forskningsrapporter till spännande artiklar.

Jag får följa med in till labbet med forskare som vill bygga levande hjärtan, undersöka isgrottor under Antarktis eller skicka rymdsonder till Jupiters månar. Och jag får hänga med Nobelpristagare och med nyblivna doktorander.

Men den största delen av mitt jobb är ändå att säga nej. Att tala om för mina kollegor att alla forskare inte alltid har rätt. För den forskning som journalister helst vill skriva om är kanske inte den bästa forskningen.

All forskning som görs är ju inte bra, och sanningen är ofta lite mer komplex än att mörk choklad gör dig smal, amning gör dig smart och att alla kvinnor behöver vila på soffan när de kommer hem från jobbet.

Men även om man kan ha invändningar mot hur vetenskap framställs i medier, så är vetenskapsjournalistiken viktig för forskningen. Framför allt för att nå ut med resultat, och förklara vad ni forskare egentligen håller på med. Och varför.

Men inte bara. Tänk på att det faktiskt var grävande journalister som avslöjade kirurgen Paolo Macchiarini, och den före detta läkaren Andrew Wakefield, som hade manipulerat data och brutit mot andra etiska regler när han publicerade sin studie om en koppling mellan MPR-vaccin och autism.

Trots vetenskapens egna kontrollfunktioner krävdes det journalister för att avslöja deras forskningsfusk.

Nåväl. Mitt jobb innebär också daglig kontakt med människor som inte vill tro på vad vetenskapen säger.

Det är många olika sorters människor. Det är de som har hittat universallösningen på världens alla problem, och föräldrar som har hört så många skräckhistorier att de inte vågar ge vaccin till sina barn. Det är de som aldrig kommer att gå med på att våra utsläpp påverkar klimatet, och människor vars hela livsåskådning skulle falla om evolutionsteorin stämmer. Och många andra.

Det enda som förenar dem, tycker jag, är en förmåga de saknar: förmågan att tänka om. Många av dem är rädda. Andra saknar en intellektuell ärlighet, om ni vill. De har svårt att ompröva sina slutsatser när alltför mycket talar emot dem.

Och det är den förmågan vi måste bevara, till varje pris.

För att citera fysikern Richard Feynman, en av mina idoler: Den första principen är att du inte får lura dig själv. Och du själv är den lättaste personen att lura.

Det är den bästa beskrivning av vetenskap jag vet: En metod för att inte lura oss själva. Och det är det vi måste stå upp för, och förmedla.

Tack!

Taggar

2010-tal, 2017, Kvinna

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/maria-gunther-tal-pa-march-for-science-2017>